

«ΑΙΤΗΜΑ»
ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΜΕΪΝΤΑΝΗ 13-15, ΑΘΗΝΑ 11741
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 2109241677
www.aitima.gr
aitima@freemail.gr

ΠΡΟΣ: ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
Γ' Τμήμα Εφαρμογής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στους
Αλλοδαπούς

Θέμα: Τα προβλήματα της διαδικασίας ασύλου στον α' βαθμό.

1/ Εισαγωγή

Τα προβλήματα της διαδικασίας ασύλου στον α' βαθμό απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία, δηλαδή το προεδρικό διάταγμα 114/2010. Σύμφωνα με αυτό:

- η αστυνομία είναι υπεύθυνη για την παραλαβή και την εξέταση των αιτημάτων ασύλου σε α' βαθμό καθώς και για την χορήγηση, ανανέωση και αντικατάσταση του ειδικού δελτίου αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού
- θεσπίζεται για πρώτη φορά η δυνατότητα της αστυνομίας να συλλαμβάνει και να κρατά άτομο το οποίο προσέρχεται αυτοβούλως σε αστυνομική υπηρεσία προκειμένου να υποβάλει αίτηση ασύλου

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε ότι:

α/ η Επιτροπή σας συμμετείχε τόσο στην Επιτροπή Εμπειρογνωμόνων που συστήθηκε για την επεξεργασία του μεταβατικού συστήματος ασύλου όσο και στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή για το ανωτέρω προεδρικό διάταγμα

β/ η οργάνωσή μας από κοινού με το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι και το Κέντρο ΑΝΤΙΓΟΝΗ την 22/12/2009 έστειλε στα μέλη της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων επιστολή (επισυνάπτεται) με την οποία ζητούσε –μεταξύ άλλων- την πλήρη απεμπλοκή της αστυνομίας από τη διαδικασία παραλαβής και εξέτασης αιτημάτων, έτσι ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη των γνωστών φαινομένων παρεμπόδισης της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου και κατάφωρα άδικης και παράτυπης εξέτασης των αιτημάτων.

γ/ δυστυχώς η σύσταση των τριών οργανώσεων δεν εισακούστηκε από την Επιτροπή σας και τους άλλους φορείς που συμμετείχαν στην Επιτροπή Εμπειρογνωμόνων και την νομοπαρασκευαστική επιτροπή με αποτέλεσμα η αστυνομία να παραμείνει υπεύθυνη για τον α' βαθμό εξέτασης αιτημάτων ασύλου.

2/ Ανάλυση των προβλημάτων του α' βαθμού εξέτασης αιτημάτων ασύλου

Α) ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΥΛΟΥ

Το πρόβλημα της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου θεωρείται μείζον από την οργάνωσή μας δεδομένου ότι από αυτή εξαρτάται η προστασία των αιτούντων άσυλο και όλα τα δικαιώματα

που απορρέουν από την προστασία αυτή.

· **Περιορισμένος αριθμός υποβολής αιτήσεων ασύλου στην Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής**

Η οργάνωσή μας, καθώς και άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις, στα πλαίσια συνεννόησης με τη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής κατά τη διάρκεια του προηγούμενου προγράμματος «ΑΡΩΓΗ» που υλοποιούσε μέχρι την 30^η/6/2011, παρέπεμπε πέντε άτομα την εβδομάδα στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής για υποβολή αιτήματος. Σε αυτό τον αριθμό δεν συμπεριλαμβάνονται οι ευάλωτες ομάδες, όπως οι ανήλικοι, οι οικογένειες και άτομα με αποδεδειγμένα προβλήματα υγείας, τους οποίους παραπέμπαμε χωρίς προηγούμενη συνεννόηση. Η πρακτική αυτή τηρήθηκε και μετά την 1/7/2011. Η οργάνωσή μας δε με διαδοχικά έγγραφά της ζητούσε να αυξηθεί ο αριθμός των αιτούντων που παραπέμπαμε κάθε εβδομάδα. Ωστόσο την 1/8/2011 η Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής ενημέρωσε τόσο εμάς όσο και τις υπόλοιπες μη κυβερνητικές οργανώσεις ότι κατά τη διάρκεια του Αυγούστου θα μπορούσαμε να παραπέμπουμε μόνο ευάλωτες περιπτώσεις και ότι το Σεπτέμβριο το ζήτημα θα επανεξεταζόταν. Μετά την 1/9/2011 η οργάνωσή μας κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια προκειμένου να αρχίσουμε να παραπέμπουμε εκ νέου άτομα για να υποβάλουν αίτημα ασύλου.

Συγκεκριμένα, αποστείλαμε έγγραφο απευθυνόμενο στον Διευθυντή της Διεύθυνσης Αλλοδαπών, κ. Δενέκο, ζητώντας να διευθετηθεί το ζήτημα της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου τουλάχιστον με τη μορφή της προηγούμενης συμφωνίας. Την 27/9/2011 και καθώς το θέμα δεν είχε επιλυθεί επισκεφθήκαμε τον κύριο Δενέκο και του θέσαμε και προφορικά το ζήτημα. Ωστόσο, δε λάβαμε οριστική απάντηση επί του θέματος. Για αυτό το λόγο απευθυνθήκαμε με έγγραφό μας και στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, κ. Παπουτσή. Παρά τις προσπάθειές μας το ζήτημα δεν έχει λυθεί μέχρι σήμερα.

Δυστυχώς, εξαιτίας του ως άνω περιγραφόμενου προβλήματος, δεν μπορούμε να παραπέμπουμε όσους επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση ασύλου.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθούν και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν όσοι θέλουν να υποβάλουν αίτημα ασύλου εκτός Αθηνών. Συγκεκριμένα, άτομα που παραπέμφθηκαν στην Άρτα και στη Σπάρτη, αναφέρουν ότι ενώ προσήλθαν στις αντίστοιχες υπηρεσίες με παραπεμπτικό της οργάνωσής μας καθώς και με υπεύθυνη δήλωση φιλοξενίας που αποδεικνύει τον τόπο διαμονής τους, συνάντησαν την άρνηση των αρμόδιων αρχών να δεχθούν την υποβολή αιτήματος. Συγκεκριμένα στην Άρτα, η αρμόδια υπηρεσία αποκρίθηκε ότι πρέπει να μεταβούν στην Αθήνα για την υποβολή του αιτήματος. Στη συνέχεια όταν επέμεινε η οργάνωσή μας ως προς την υποβολή των αιτημάτων, η ως άνω υπηρεσία τους είπε ότι σε περίπτωση υποβολής αιτήματος θα υπάρξει εξάμηνη κράτηση. Παράλληλα, το γραφείο Αλλοδαπών στο Τμήμα Ασφάλειας της Σπάρτης δε δέχθηκε αρχικώς την υποβολή αιτήματος εκ μέρους του υπηκόου Αφγανιστάν που παραπέμψαμε. Παρά την επικοινωνία της οργάνωσής μας με την αρμόδια υπάλληλο ο υπήκοος Αφγανιστάν δεν έχει καταφέρει ακόμα να υποβάλει αίτημα ασύλου.

· Άρθρο 13

Το ζήτημα της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου έγινε προβληματικότερο με την εισαγωγή του άρθρου 13 του π.δ. 114/2010. Το άρθρο αυτό δίνει την ευκαιρία στις αστυνομικές αρχές να συλλαμβάνουν άτομα που προσέρχονται αυτοβούλως να υποβάλλουν αίτημα ασύλου στις ελληνικές αρχές, και μάλιστα όχι κατά την είσοδό τους στη χώρα, αλλά και εντός της ελληνικής ενδοχώρας, αφού έχουν διαμείνει εν τω μεταξύ για κάποιο διάστημα στη χώρα. Αν και το άρθρο 13 ορίζει ότι η κράτηση *επιτρέπεται κατ' εξαίρεση και εφόσον δεν μπορούν να εφαρμοσθούν εναλλακτικά μέτρα*, είναι φανερό ότι δίνει την δυνατότητα στην αστυνομία να παραβιάζει κατάφωρα τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο.

Τέτοια κατάφωρη παραβίαση εκ μέρους της αστυνομίας βασιζόμενη στο άρθρο 13 έλαβε χώρα και στην περίπτωση Σουδανού υπηκόου ο οποίος συνελήφθη την 29/4/2011 όταν προσήλθε αυτοβούλως στο Αστυνομικό Τμήμα Ηγουμενίτσας με συνοδεία δικηγόρου της οργάνωσής μας προκειμένου να υποβάλει αίτημα ασύλου. Ο ως άνω αιτών άσυλο κρατήθηκε έως τις 12/5/2011 και αφέθηκε ελεύθερος ύστερα από παρέμβαση του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι η οργάνωσή μας με Δελτίο Τύπου (επισυνάπτεται) το οποίο σας κοινοποίησε καθώς και με τηλεφωνική επικοινωνία ζήτησε την τοποθέτηση της Επιτροπής σας στο ζήτημα αυτό. Ωστόσο η Επιτροπή σας δεν έλαβε θέση επί του ζητήματος.

Σημειώνουμε ότι ήδη έχει υποβληθεί προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων σχετικά με την υπόθεση.

B) ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

· Ποιότητα των πρωτοβάθμιων αποφάσεων

Θα θέλαμε επίσης να επισημάνουμε ότι οι αποφάσεις που εκδίδονται στο πρώτο βαθμό στερούνται της απαραίτητης αιτιολογίας. Συγκεκριμένα, δεν αναγράφονται οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι που οδήγησαν στη λήψη της συγκεκριμένης απόφασης κατά παράβαση του άρθρου 7 του π.δ.114/2010. Επιπλέον, στις περιπτώσεις που υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ της γνωμοδότησης του εκπροσώπου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και της εισήγησης του βαθμοφόρου της αρμόδιας αρχής εξέτασης, ούτε η εισήγηση ούτε η απόφαση αναφέρει ειδική αιτιολογία που να δικαιολογεί την διαφοροποίηση αυτή κατά παράβαση του άρθρου 10 του π.δ.114/2010.

· Αναβολές

Το τελευταίο χρονικό διάστημα έχει παρατηρηθεί αύξηση των αναβολών των συνεντεύξεων ενώπιον των πρωτοβάθμιων επιτροπών ακόμα και στις περιπτώσεις που υπάρχει συνοδεία δικηγόρου. Οι λόγοι είναι κυρίως είτε η παρέλευση ωραρίου εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των κρατούμενων αιτούντων άσυλο στους οποίους δίνεται προτεραιότητα, είτε η μη εύρεση του αντίστοιχου φακέλου του αιτούντα άσυλο.

Η παραπάνω πρακτική δημιουργεί μεγάλη ταλαιπωρία στους αιτούντες άσυλο καθώς αναγκάζονται να προσέρχονται επανελλιημμένως στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής περιμένοντας πολλές ώρες να πραγματοποιηθεί η συνέντευξή τους και να φεύγουν στη μεγάλη τους πλειοψηφία με κάποιο νέο ραντεβού για συνέντευξη.

Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι σε περίπτωση αναβολής εξαιτίας παρέλευσης του ωραρίου δίνεται νέο ραντεβού για συνέντευξη συνήθως μετά από διάστημα τουλάχιστον 2 μηνών. Σε περίπτωση αναβολής για το λόγο ότι δεν βρέθηκε ο φάκελος δίνεται πιο βραχυπρόθεσμη αναβολή, ωστόσο δεν ανανεώνεται το ειδικό δελτίο αιτήσαντος ασύλου με αποτέλεσμα ο αιτών να παραμένει για χρονικό διάστημα με κάρτα που δεν είναι σε ισχύ.

· **Παράνομες συλλήψεις και συνεντεύξεις αιτούντων άσυλο**

Το τελευταίο χρονικό διάστημα παρατηρείται το φαινόμενο αιτούντες άσυλο να συλλαμβάνονται απογευματινές ώρες και να προσάγονται στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής όπου με μία συνοπτική και κατάφωρα παράνομη διαδικασία διενεργείται συνέντευξη και στη συνέχεια εκδίδεται και τους επιδίδεται απορριπτική απόφαση επί του αιτήματός τους (βλ. και σχετικό δελτίο τύπου του ΕΣΠ)

Η πρακτική αυτή καταγγέλθηκε και στην οργάνωσή μας από εξυπηρετούμενό μας υπήκοο Ερυθραίας. Ο εν λόγω αιτών άσυλο είχε ραντεβού για συνέντευξη την 10/11/2011. Σύμφωνα με την καταγγελία του την 26/10/2011 και περί ώρα 19.00 συνελήφθη στην Πλατεία Αμερικής και οδηγήθηκε στη Διεύθυνση Αλλοδαπών, υποβλήθηκε σε «συνέντευξη» περίπου 20 λεπτών με διερμηνεία στα αγγλικά, γλώσσα της οποίας έχει ελάχιστη γνώση και περί τα μεσάνυχτα του επιδόθηκε απορριπτική απόφαση.

Γ/ ΑΛΛΑΓΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ/ΑΝΑΝΕΩΣΕΙΣ

Επίσης, πολύ συχνό είναι το φαινόμενο οι αιτούντες άσυλο να μη μπορούν να διεκπεραιώσουν την μεταβολή του τόπου διαμονής τους στο ειδικό τους δελτίο ή την ανανέωση του ειδικού δελτίου.

Η διαδικασία ανανέωσης είναι απλή όμως πολλές φορές οι αιτούντες άσυλο αδυνατούν να την διεκπεραιώσουν εξαιτίας παραγόντων που αφορούν στην οργάνωση της Διεύθυνσης Αλλοδαπών. Συγκεκριμένα, ο κύριος λόγος για τον οποίο δεν μπορούν οι αιτούντες άσυλο να ανανεώσουν τα ειδικά τους δελτία είναι ότι δεν βρίσκονται οι φάκελοι στο αρχείο της υπηρεσίας. Πολλές φορές ακόμα και με την παρέμβαση της οργάνωσής μας προκειμένου να βρεθεί ο φάκελος και να ανανεωθεί το ειδικό δελτίο, η ανανέωση δεν λαμβάνει χώρα. Χαρακτηριστική είναι μία εκ των περιπτώσεων ανανέωσης που ανέλαβε η οργάνωσή μας, όπου ο αιτών προσπαθούσε από τις 14 Απριλίου να ανανεώσει το ειδικό του δελτίο. Το ανέφερε στην οργάνωσή μας τον Σεπτέμβριο. Ύστερα από τρεις παρεμβάσεις της οργάνωσής μας ο φάκελος βρέθηκε μετά από πέντε μήνες. Ωστόσο, όταν ο συγκεκριμένος αιτών -μετά από ενημέρωση της οργάνωσής μας ότι ο φάκελος του βρέθηκε- μετέβη εκ νέου στη Διεύθυνση Αλλοδαπών και παρέδωσε το ειδικό δελτίο για ανανέωση για μία ακόμα φορά αυτό δεν ανανεώθηκε. Μέχρι σήμερα ο φάκελος δεν έχει βρεθεί.

Το ίδιο συμβαίνει και με τους αιτούντες άσυλο οι οποίοι επιθυμούν να δηλώσουν μεταβολή του τόπου διαμονής τους.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι το πρόβλημα επιτείνει ο επιπρόσθετος παράγοντας της επικοινωνίας των εκάστοτε αρμοδίων υπηρεσιών σε περιπτώσεις όπου ο αιτών μεταβαίνει από μία

άλλη πόλη στην οποία έχει υποβάλει αίτημα ασύλου στην Αθήνα.

Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι απαραίτητο να υπάρξει επικοινωνία μεταξύ των δύο αρμοδίων υπηρεσιών προκειμένου να διαπιστωθεί εάν το αίτημα εκκρεμεί. Η οργάνωσή μας έχει αντιμετωπίσει περίπτωση όπου αυτή η επικοινωνία ενώ συνίσταται στην απλή ανταλλαγή δύο σημάτων ολοκληρώθηκε μετά από τρεις μήνες ύστερα από την άσκηση αρκετών παρεμβάσεων και πιέσεων εκ μέρους μας. Παρά τις προσπάθειες της οργάνωσης να επιστήσει την προσοχή της Διεύθυνσης Αλλοδαπών στις συγκεκριμένες περιπτώσεις, ο μέσος όρος αναμονής ώστε να ολοκληρωθεί η μεταβολή του τόπου διαμονής στο ειδικό δελτίο είναι περίπου δύο μήνες.

Αποτέλεσμα του παραπάνω φαινομένου είναι οι αιτούντες κατά τη διάρκεια του διαστήματος που δεν ολοκληρώνεται η παραπάνω διαδικασία να αδυνατούν να προβούν στην έκδοση ΑΦΜ και άδειας εργασίας καθώς και να αδυνατούν να ανανεώσουν τα ειδικά τους δελτία, με αποτέλεσμα να αποστερούνται τα δικαιώματα τα οποία απορρέουν από την ιδιότητά τους ως αιτούντων άσυλο.

Αθήνα 22/11/2011

Σπύρος Ριζάκος
Νόμιμος εκπρόσωπος